

ekonomichnoyu bezpekoyu pidpryyemstv [Information and analytical support in the system of management of financial and economic security of enterprises]. – *Naukovi zapysky – Proceedings* . 2 (53). 173-180. [in Ukrainian].

7. Oliinychuk, O.I. (2015) Oblikovo-informatsiine zabezpechennia formuvannia y implementatsii stratehii ekonomichnoi bezpeky pidpryyemstva [Accounting and information support for the formation and implementation of the strategy of economic security of the enterprise]. – *Visnyk Zhytomyrs'koho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Seriya «Ekonomichni nauky» – Bulletin of the Zhytomyr State Technological University. Series "Economic Sciences".1.* 41-47. [in Ukrainian].

16.04.2019

УДК: 336.143:336.22

JEL Classification H 300

Корягіна Тетяна, Ільченко Вікторія

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

В статті розкрито теоретичні основи реалізації податкової політики. Визначено, що податкова політика є сукупністю заходів для встановлення нових і скасування чинних податків та інших обов'язкових платежів до бюджету, зміни ставок, об'єктів оподаткування та об'єктів, що пов'язані з оподаткуванням, податкової бази по податках та інших обов'язкових платежах до бюджету з метою забезпечення фінансових потреб держави на основі дотримання балансу економічних інтересів держави та платників податків. Досліджено сучасний стан податкової політики в Україні, проаналізовано роль основних податків в формування бюджету

країни та визначено пріоритетні напрями вдосконалення податкової політики.

Аналіз сучасного стану реалізації податкової політики в Україні засвідчив, що Зведений бюджет країни в 2018 р. переважно був сформований за рахунок податкових надходжень. Серед усіх податків, що наповнюють бюджет країни найбільшу роль фіскальну роль відіграє ПДВ. В Україні найбільше фіскальне значення мають надходження від ПДВ з імпортованих товарів, ніж з тих, що вироблені в країні. Висока питома вага ПДВ від імпортованих на територію України товарів і поява тенденції до її зростання не є позитивним фактом. Це може свідчити про скорочення обсягів виробництва суб'єктами господарювання всередині країни, зростання залежності від імпортованих товарів, які через низький обмінний курс гривні до іноземної валюти є досить дорогими для переважної більшості українців.

Встановлено, що серед прямих податків України найбільше фіскальне значення має ПДФО із динамікою зростання його частки, він на п'яту частину сформував зведений бюджет України в 2018 р. Така динаміка свідчить про щорічне зростання ролі цього податку в формуванні бюджету країни та зростанні ролі доходів громадян в формуванні фінансових ресурсів країни.

В країні склалася система оподаткування, в якій основну функцію наповнення бюджету країни відіграють фізичні особи, оскільки саме вони є кінцевими платниками таких податків, як ПДВ, податку на доходи фізичних осіб. А зростання в абсолютному вимірі й у структурному співвідношенні ПДВ зумовлено в кризових умовах посиленням фіскальної функції непрямих податків, що спричиняє збільшенням податкового навантаження на споживання.

Ключові слова: податки, податкова система, податкова політика, державний бюджет, податок на додану вартість, податок з доходів фізичних осіб.

**ANALYSIS OF THE CURRENT STATE OF THE TAX
POLICY IMPLEMENTATION IN UKRAINE
IN THE CONDITIONS OF DECENTRALIZATION**

The article reveals the theoretical basis for the implementation of tax policy. It is determined that the tax policy is a set of measures to establish new and cancel existing taxes and other mandatory payments into the budget, change the rates, objects of taxation and objects related to taxation, the taxation base for taxes and other mandatory payments into the budget in order to meet the financial needs of the state based on the balance of economic interests of the state and taxpayers.

Analysis of the current state of the tax policy implementation in Ukraine showed that the consolidated budget of the country in 2018 was mainly formed from tax revenues. Among all taxes going to the state budget, VAT is of the greatest fiscal importance. In Ukraine, revenues from VAT on imported goods are of more fiscal importance than of those produced in the country. High proportion of VAT from goods imported into the territory of Ukraine and the emergence of a trend towards its growth is not a positive fact. This may indicate a drop in production by economic entities within the country, an increase in dependence on imported goods, which, due to low exchange rate of hryvnya to foreign currency, are quite expensive for the vast majority of the Ukrainians.

It has been established that among direct taxes of Ukraine the personal income tax with the growth dynamics of its share is of the greatest fiscal importance; for the fifth part it formed the consolidated budget of Ukraine in 2018. Such dynamics testifies to the annual growth of the role of this tax in the formation of the state budget and the growing role of citizens' income in the formation of the state financial resources.

The country has a tax system in which individuals fulfill the main function of forming the budget revenue, since they are the final payers of taxes such as VAT, personal income tax. And growth in absolute determination and in the structural correlation of VAT is

conditioned under crisis conditions by an enhanced fiscal function of indirect taxes, which entails an increase of the tax burden on consumption.

Key words: taxes, taxation system, tax policy, state budget, value added tax, personal income tax.

Корягина Татьяна, Ильченко Виктория

АНАЛИЗ СОВРЕМЕННОГО СОСТОЯНИЯ РЕАЛИЗАЦИИ НАЛОГОВОЙ ПОЛИТИКИ В УКРАИНЕ В УСЛОВИЯХ ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИИ

В статье раскрыты теоретические основы реализации налоговой политики. Определено, что налоговая политика является совокупностью мероприятий для установления новых и отмене действующих налогов и других обязательных платежей в бюджет, изменения ставок, объектов налогообложения и объектов, связанных с налогообложением, налоговой базы по налогам и другим обязательным платежам в бюджет с целью обеспечения финансовых потребностей государства на основе соблюдения баланса экономических интересов государства и налогоплательщиков.

Анализ современного состояния реализации налоговой политики в Украине показал, что Сводный бюджет страны в 2018 г. преимущественно был сформирован за счет налоговых поступлений. Среди всех налогов, которые наполняют бюджет страны наибольшую роль фискальную роль играет НДС. В Украине самое большое фискальное значение имеют поступления от НДС с импортных товаров, чем от тех, что произведены в стране. Высокий удельный вес НДС от импортируемых на территорию Украины товаров и появление тенденции к ее росту не является положительным фактом. Это может свидетельствовать о сокращении объемов производства субъектами хозяйствования внутри страны, рост зависимости от импортируемых товаров, из-за низкого обменного курса гривны

к иностранной валюте они являются достаточно дорогими для подавляющего большинства украинцев.

Установлено, что среди прямых налогов Украины больше фискальное значение имеет НДС с динамикой роста его доли, он на пятую часть сформировал сводный бюджет Украины в 2018 г. Такая динамика свидетельствует о ежегодном росте роли этого налога в формировании бюджета страны и росте роли доходов граждан в формировании финансовых ресурсов страны.

В стране сложилась система налогообложения, в которой основную функцию наполнения бюджета страны играют физические лица, так как именно они являются конечными плательщиками таких налогов, как НДС, налога на доходы физических лиц. А рост в абсолютном измерении и в структурном соотношении НДС обусловлено в кризисных условиях усилением фискальной функции косвенных налогов, влечет увеличением налоговой нагрузки на потребление.

Ключевые слова: налоги, налоговая система, налоговая политика, государственный бюджет, налог на добавленную стоимость, налог с доходов физических лиц.

DOI: 10.32680/2409-9260-2019-3-266-96-112

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими або практичними завданнями. Для забезпечення соціально-економічного розвитку країни держава має в своєму розпорядженні широкий спектр різноманітних механізмів та інструментів, що реалізуються в межах податкової, бюджетної, грошово-кредитної, соціальної та ін. політик. Зокрема, соціально-економічна сфера дуже сильно залежить від податкової політики держави, чий фіскальний і стимулюючий вплив може змінюватись, в залежності від суспільних потреб та наявного стану соціальної сфери та економіки, і як результат проявляється її регуляторна функція. Проблема реалізації ефективної податкової політики сьогодні є особливо актуальною, оскільки перед країною стоїть завдання вирішення численних соціальних проблем, необхідність відновлення ефективного функціонування

економіки, що не можливо без використання системи оподаткування.

Реалізуючи податкову політику, держава може змінювати перелік податків, що сплачують платники, змінювати податкові ставки та надавати податкові пільги, з метою сприяння розвитку певних галузей виробництва, звільняти їх від оподаткування. Всі ці інструменти дозволяють уряду або сприяти зростанню економічної активності в країні, або забезпечувати її гальмування, в разі бурхливого зростання. Також це дозволяє створювати сприятливу кон'юнктуру на ринку, стимулювати певні види господарської діяльності, а відповідно забезпечувати наповнення бюджету коштами, що дозволяє реалізовувати збалансовану соціальну політику.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких покладений початок вирішенню даної проблеми і на які спирається автор. Різноманітні питання формування та реалізації податкової політики висвітлювалися у працях так науковців, як Д. А. Бекерська, О. Д. Василик, Н. В. Воротіна, Н. К. Ісаєва, С. Т. Кадькаленко, Л. В. Коваль, М. П. Кучерявенко, Т. А. Латковська, В. П. Печуляк та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Проблеми формування бюджету Україні, що особливо загострюють в роки значних виплат по державному боргу, вимагають постійного моніторингу та коригування податкової політики з метою максимізації позитивного соціально-економічного ефекту.

Формулювання мети статті. Метою дослідження стала оцінка сучасного стану стягнення податків в Україні та визначення пріоритетних напрямів реалізації податкової політики в країні.

Викладення основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Податкова політика являє собою систему заходів, які провадяться урядом країни, по вирішенню певних короткострокових та довгострокових завдань, які стоять перед суспільством, за допомогою податкової системи країни. До довгострокових завдань належать досягнення економічного зросту, максимального рівня зайнятості населення країни, росту

його благополуччя. Короткостроковими цілями відносно податкової політики можуть бути наповнення бюджету, досягнення його збалансованості, стимулювання інвестиційної діяльності тощо [1, с. 25].

Таким чином, з одного боку, податки зобов'язані забезпечити стабільну фінансову базу держави, а з іншого – залишити достатньо коштів підприємствам та громадянам з метою збереження максимальної зацікавленості у результатах їх діяльності [2, с. 202].

Податкова політика покликана, передусім, забезпечувати формування фінансових ресурсів, необхідних державі для виконання узятих на себе функцій (оборона країни, охорона правопорядку і національна безпека, система управління країною, економіка, соціальне забезпечення). Ця мета податкової політики має чітку фіскальну спрямованість. По-друге, податкова політика покликана чинити регулюючу дію на процеси соціально-економічного розвитку країни. Ця мета податкової політики орієнтована на те, щоб маніпулюванням окремими елементами податку (об'єктом оподаткування, податкової бази, податковою ставкою) впливати на поведінку господарюючих суб'єктів в галузях економіки, в окремих регіонах, у сфері малого бізнесу, в інвестиційній сфері. Крім того, податкова політика проявляється в тому, що якісь податки скасовуються в силу їх витратного адміністрування і малозначності для бюджету, або унаслідок подвійного оподаткування (у роздрібній торгівлі на товари разом з ПДВ був встановлений податок з продажів) і з інших причин.

Як відомо, механізм - це внутрішній об'єктивний устрій будь-якої системи, функціонування, що забезпечує її у рамках системи більш високого рівня. Механізм включає методи і інструменти, які у взаємодії конструюють ті або інші форми організації і функціонування конкретних систем [3, с. 41].

Механізм реалізації податкової політики, по суті, є механізмом податкового регулювання економічних і соціальних процесів, орієнтованим на досягнення балансу між фіскальною і регулятивною функціями податків, на забезпечення

збалансованості державних (регіональних), корпоративних і особистих економічних інтересів учасників податкових стосунків. Завдяки податковому регулюванню держава впливає на економічні умови діяльності господарюючих суб'єктів і соціальне положення громадян шляхом надання податкових пільг і податкових преференцій.

З метою оцінки сучасного стану реалізації податкової політики в Україні будемо оцінювати її ефективність в розрізі наповнення зведеного бюджету України, оскільки він відображає доходи і державного і місцевого бюджетів, а в умовах децентралізації формування останніх набуває особливою актуальності та важливості для соціального розвитку громад.

На розвиток вітчизняної економіки у 2016-2018 роках мали суттєвий вплив негативний зовнішньоекономічний фон, несприятлива цінова кон'юнктура на світових товарних ринках, зокрема на основні товари українського експорту – чорні метали, добрива та залізорудну сировину, зернові, застосування торговельних обмежень з боку країн – членів Митного союзу, інфраструктури та руйнування господарських зв'язків через військовий конфлікт на сході України та найважливіше – накопичені структурні дисбаланси в економіці. Все це знаходило негативне відображення в результативності діяльності господарюючих суб'єктів, а, відповідно, в отриманих ними прибутках, виплачених заробітних платах, а отже і в сплачених податках.

В першу чергу розглянемо динаміку надходжень доходів зведеного бюджету України за 2016-2018 рр. в розрізі податкових та неподаткових джерел його формування (табл.1).

Аналізуючи дані таблицю 1, можемо зробити висновки про те, що в формуванні як місцевих, так і державного, а відповідно і зведеного бюджету вирішальна роль належить саме податковим надходженням. Найбільшу роль вони відіграють в формуванні місцевих бюджетів: в 2016 р. податкові надходження становили 146902 млн. грн., що займало 86,1% всіх місцевих бюджетів, а в 2017 р. вони зросли до 201005 млн. грн., а частка вже становила 87,6%. В 2018 р. тенденція зростання податкових надходжень до місцевих бюджетів зберіглася, вони становили вже 229815 млн. грн., з питомою вагою 87,6%.

Таблиця 1

Доходи місцевих, державного та зведеного бюджетів
України за 2016-2018 рр., млн. грн. [4]

Вид надходження	Місцеві бюджети			Державний бюджет			Зведений бюджет		
	2016	2017.	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Податкові надходження	146902	201005	229815	598285	747214	881821	745187	948219	1111636
Неподаткові надходження	21757	25969	29129	103635	128402	171387	125392	154371	200516
Інше	1987	2517	3308	4589	31741	7713	6575	34259	11021
Всього	170646	229491	262252	706509	907357	106092	877154	1136849	1323173

В структурі державного бюджету податкові надходження також займають вирішальну роль та протягом 2016-2018 рр. спостерігається тенденція до їх зростання, зокрема в 2016 р. вони на 598285 млн. грн. формували державний бюджет, що становило 84,7% всіх доходів. В 2017 р. податкові надходження зросли до 747214 млн. грн., а питома вага скоротилась до 82,4%, в 2018 р. вони на 881821 млн. грн. наповнили бюджет з питомою вагою 83,1%.

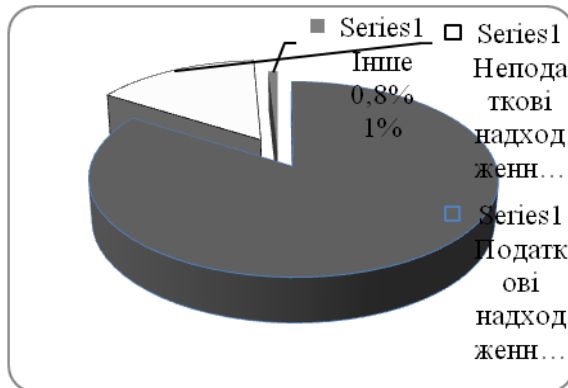

Рис.1. Структура надходжень до зведеного бюджету України за 2018 р. (побудовано автором на основі [4])

У 2016 р. зведений бюджет України був виконаний по доходам на 877154 млн. грн., із яких 85%, або 745187 млн. грн. становили податкові надходження, в 2017 р. вони зросли до

948219 млн. грн. (83,4%), а в 2018 р. становили 1111636 млн. грн., або 84% зведеного бюджету країни.

Наведені дані дозволяють зробити висновки про вирішальну роль податкових надходжень в формуванні як місцевих бюджетів так і державного, отже це свідчить про практичну реалізацію функції податкової політики у забезпеченні формування фінансових ресурсів, необхідних державі для виконання узятих на себе функцій (оборона країни, охорона правопорядку і національна безпека, система управління країною, економіка, соціальне забезпечення), оскільки саме податки більше ніж на 83% в країні формують бюджети різних рівнів.

Проаналізуємо находження від окремих податків у доходи зведеного бюджету України в 2016-2018 рр. (табл. 2). Аналіз даних табл. 2 дозволяє зробити висновки про щорічне зростання високими темпами податкових надходжень до зведеного бюджету: в 2017 р. вони зросли на 27,2%, або на 203033 млн. грн. та становили 948219 млн. грн., а в 2018 р. ці надходження ще зросли на 17,2% до показника 1111636 млн. грн.

Серед усіх податків, що наповнюють бюджет країни найбільшу роль відіграє ПДВ, який в 2016 р. займав більше 44% всіх податкових надходжень із сумою 329,9 млрд. грн. Майже щорічно спостерігається позитивна динаміка зростання обсягу і частки надходжень від даного податку, наприклад, у 2017 р. надійшло 434 млрд. грн. ПДВ, що більше на 31,6% від показника 2016 р., а в 2018 р. від ПДВ до зведеного бюджету надійшло 506,2 млрд. грн., що на 16,6% більше за попередній рік і це свідчить про його значну фіскальну роль в країні.

Як відомо, ПДВ є одним з різновидів універсальних акцизів, перевагами якого є відсутність подвійного оподаткування і комунікативного ефекту, стимулювання експорту (в Україні - це використання 0% податкової ставки) і універсальний підхід до оподаткування різних видів товарів. Основними недоліками цього виду акцизів є підвищення під їх впливом загального рівня цін у країні та складний механізм нарахування і сплати [5].

Таблиця 2

Аналіз структури податкових надходжень до зведеного
бюджету України у 2016-2018 рр.

Податкові надходження	2016		2017		2018		Темп приросту, %	
	Сума, млн. грн.	Пит. вага, %	Сума, млн. грн.	Пит. вага, %	Сума, млн. грн.	Пит. вага, %	2017/2016	2018/2017
ПДВ	329911	44,3	434041	45,8	506168	45,5	31,6	16,6
Податок на доходи фізичних осіб	138782	18,6	185686	19,6	226771	20,4	33,8	22,1
Акцизний податок	101751	13,7	121449	12,8	137726	12,4	19,4	13,4
Податок на прибутки підприємств	60223	8,1	73397	7,7	91109	8,2	21,9	24,1
Місцеві податки і збори	42261	5,7	53282	5,6	58902	5,3	26,1	10,5
Плата за користування надрами	40781	5,5	44979	4,7	43852	3,9	10,3	-2,5
Ввізне мито	20001	2,7	23898	2,5	28077	2,5	19,5	17,5
Інше	11476	1,5	11487	1,2	19031	1,7	0,1	65,7
Всього	745186	100	948219	100	1111636	100	27,2	17,2

В Україні ПДВ фактично не справляється за диференційованими ставками (виняток оподаткування ліків по ставці 7%), як це запроваджено у окремих європейських країнах. Так, в Італії на даний час діє п'ять ставок: пільгова - 2% - на товари першої необхідності (хліб, молоко та інші продукти харчування), також газети, журнали; основна - 9% - обкладається широке коло промислових виробів, у тому числі текстильних); 18% - на продукти харчування та спиртні напої, що продаються через ресторан, а також бензин і нафтопродукти; 38% - застосовується до предметів розкоші (хутро, ювелірні вироби, спортивні автомашини); 0% - при експорті товарів і послуг [6]. Такий підхід в оподаткуванні є доволі справедливим і соціально обґрунтованим.

Отже, найбільші суми податкових надходжень становить податок на додану вартість. При цьому варто відмітити, що суттєво відрізняються суми надходжень від

цього податку від товарів ввезених в Україну і товарів, що вироблені в країні (рис. 2).

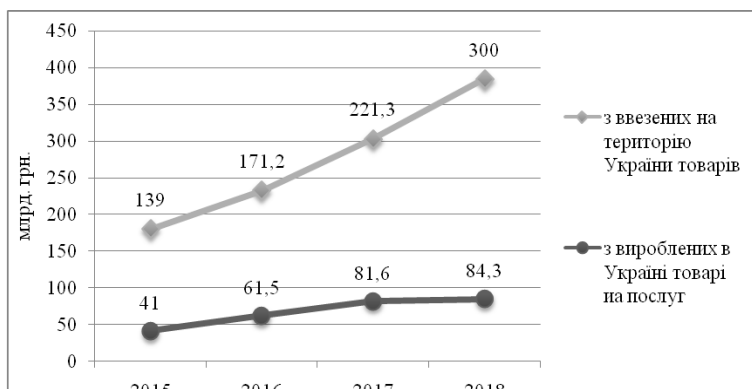

Рис. 2. Динаміка надходження ПДВ за національним походженням товарів та послуг у 2015-2018 рр. (побудовано автором на основі [7])

За даними рис. 2 можемо зробити висновки про те, що 2018 р. дохід до бюджету від ПДВ із ввезених в Україну товарів склав 300 млрд грн. Порівняно з 2015 роком ця сума зросла в 2,16 рази – тоді було 139 млрд грн., а надходження від ПДВ із національних товарів становили всього 84,3 млрд грн., що в 2 рази більше за показник 2015 р.

Відповідно можемо зробити висновки про те, що в Україні найбільше фіскальне значення мають надходження від ПДВ з імпортованих товарів, ніж з тих, що вироблені в країні. Висока питома вага ПДВ від імпортованих на територію України товарів і поява тенденції до її зростання не є позитивним фактом. Це може свідчити про скорочення обсягів виробництва суб'єктами господарювання всередині країни, зростання залежності від імпортованих товарів, які через низький обмінний курс гривні до іноземної валюти є досить дорогими для переважної більшості населення з невисокими доходами (згідно з даними Держкомстату витрати домогосподарств на продукти харчування, безалкогольні напої,

оплату житла, комунальних послуг в 2016 році становили понад 70% сукупних витрат) [8].

Акцизний податок поступається ПДВ своїм фіскальним значенням, але переважає його в можливостях регулювання процесів споживання окремих видів товару. Він дозволяє через цінові механізми непрямо впливати на обсяги виробництва та реалізацію окремих підакцизних товарів. Недоліком стягнення акцизного податку є те, що його сума включається в базу оподаткування ПДВ, а це необґрунтовано збільшує ціну товару і породжує подвійне оподаткування [9]. Фіскальне значення акцизного податку в структурі податкових надходжень займає третє місце, після ПДВ та податку на доходи фізичних осіб, оскільки у 2016 р. від нього надійшло до зведеного бюджету 101,75 млрд. грн., або 13,7% доходів, в 2017 р. надходження від акцизного податку зросли на 19,4% до показника 121,4 млрд. грн. з питомою вагою 12,8%. В 2018 р. акцизний податок на 12,4% сформував зведений бюджет країни з надходженнями у сумі 137,7 млрд. грн.

Серед прямих податків України найбільше фіскальне значення має податок на доходи фізичних осіб, він на 18,6% сформував зведений бюджет України в 2016 р. із сумою надходжень 138,8 млрд. грн., а в 2017 р. надходження зросли на 33,8% до показника 185,7 млрд. грн. з питомою вагою 19,6%. В 2018 р. від податку на доходи фізичних осіб надійшло ще на 22,1% більше, а саме 226,8 млрд. грн., а питома вага зросла до 20,4%. Така динаміка свідчить про щорічне зростання ролі цього податку в формування бюджету країни та зростанні ролі доходів громадян в формуванні фінансових ресурсів країни.

Набагато меншу фіскальну роль виконує податок на прибутки підприємств, який відноситься до системи прямих податків, та залежить від доходу платника. Платниками цього податку до державного бюджету є: підприємства різних форм власності, від яких у 2016 р. надійшло 60,2 млрд. грн. або 8,1% всіх податкових надходжень. У 2017 р. від податку на прибутки підприємств надійшло на 21,9% більше – 73,4 млрд. грн., а питома вага становила 7,7%, в 2018 р. надходження ще зросли на 24% до показника 91,1 млрд. грн., або 8,2% всіх податкових надходжень.

Набагато меншу роль у формуванні Зведеного бюджету країни становлять місцеві податки та плата за користування надрами, питома вага кожного з них у 2016 р. становила більше 5% та мала тенденцію до скорочення, так місцеві податки і збори в 2017 р. із значенням 53,3 млрд. грн. сформували бюджет на 5,6%, а в 2018 р. із сумою 58,9 млрд. грн. вони мали питому вагу в 5,3%. Плата за користування надрами в 2017 р. була стягнута у сумі 44,9 млрд. грн. та мала питому вагу в 4,7%, а в 2018 р. цей єдиний податковий платіж, що зменшився в надходженнях на 2,5% до показника 43,9 млрд. грн. та лише на 3,9% наповнив Зведений бюджет України.

Ввізне мито із зазначених вище податкових надходжень має найменше фіскальне значення, оскільки за його рахунок у 2016 р. було сформовано 2,7% Зведеного бюджету, а в 2017-2018 рр. всього 2,5%, із сумою надходжень в 28 млрд. грн.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розробок за даним напрямом.

Отже проведене дослідження дозволяє зробити висновки, що виходячи із фіскального значення податків в Україні склалася система оподаткування, в якій основну функцію наповнення бюджету країни відіграють фізичні особи, оскільки саме вони є кінцевими платниками таких податків, як ПДВ, податку на доходи фізичних осіб. А зростання в абсолютному вимірі й у структурному співвідношенні ПДВ зумовлено в кризових умовах посиленням фіскальної функції непрямих податків, що спричиняє збільшення податкового навантаження на споживання та гальмує зростання обсягів споживання та заощадження в країні, що є стримуючим фактором для розвитку економіки країни в цілому.

В подальших дослідженнях доцільним є визначення основних пріоритетів розвитку податкової політики, оцінка стимулюючих заходів, таких як: зниження податкового тиску, стимулювання інноваційної діяльності, сприяння розвитку малого підприємництва, підвищення фіскальної ефективності податків за рахунок розширення податкової бази, поліпшення адміністрування, зменшення масштабів ухилення від сплати податків.

Література

1. Кудряшов В. П. Курс фінансів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/finansiv/kurs_finansiv_-_kudryashov_vp
2. Мельник М. В. Податкова система України. – Київ: Парламентське видавництво, 2011. – 318 с.
3. Тарангул Л. Л., Соловійова Л. О. Роль спеціалізованої державної податкової інспекції у фінансовому забезпеченні регіонального розвитку (на прикладі Запорізької області). // Науковий вісник Національної академії ДПС України. – 2007. – № 1 (36). – С. 41-50
4. Виконання Державного бюджету України за 2016-2018 роки / Міністерство фінансів України: офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.minfin.gov.ua/news/view/pokaznyku-vykonannia-biudzhetu-ukrainy--r?category=bjudzhet&subcategory=Current+year+budget+information>
5. Карпишин Н.І., Фесянова Н.В. Класичні принципи місцевого оподаткування: досвід і потенціал реалізації в Україні. // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. – 2012. – №6. – С. 63-69
6. Податки в Італії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//casaitaliana.jimdo.com](http://casaitaliana.jimdo.com)
7. Податкові надходження до держбюджету України за 5 років зросли майже втричі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.slovoidilo.ua/2018/11/07/infografika/ekonomika/podatkoviv-nadходzhennya-derzhbyudzhetu-ukrayiny-5-rokiv-zrosly-majzhe-vtrychi>
8. Виконання доходів зведеного бюджету України в і півріччі 2014-2017 рр. URL: <https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2017/09/2017-09-19-%D0%94%D0%BE%D1%85%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE->

%D0%B1%D1%8E%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D1%82%D1%83-1-
%D0%BF%D1%96%D0%B2%D1%80%D1%96%D1%87%D1%87
%D1%8F-2014-2017_%D0%9C%D0%94.pdf

9. Карпишин Н.І. Податкові надходження державного бюджету України. // Актуальні проблеми економічного і соціального розвитку регіону. - 2012. - №7. - С. 291-293

1. Kudryashov, V. P. (2011). *Kurs finansiv [Course of finance]*. Retrieved from: http://pidruchniki.ws/15840720/finansi/kurs_finansiv_-_kudryashov_vp. [in Ukrainian].

2. Melnyk, M. V. (2011). *Podatkova systema Ukrayiny [Tax system of Ukraine]*. Kyiv: Parlament-ske vydavnytstvo a [in Ukrainian].

3. Taranhul, L.L., Solovyova, L.O. (2007). Rol' spetsializovanoi derzhavnoi podatkovoyi inspektsiyi u finansovomu zabezpechenni rehional'noho rozvytku (na prykladi Zaporiz'koyi oblasti) [The role of the specialized state tax inspectorate in the financial provision of regional development (for example, Zaporizhzhia oblast)]. *Naukovyy visnyk Natsional'noyi akademiyi DPS Ukrayiny – Scientific herald of the National Academy of Internal Affairs of Ukraine*, 1 (36), 41-50 [in Ukrainian].

4. Vykonnannya Derzhavnoho byudzhetu Ukrayiny za 2016-2018 roky [Implementation of the State Budget of Ukraine for 2016-2018]. (n.d.). *base.minfin.gov.ua*. Retrieved from: <https://www.minfin.gov.ua/news/view/pokaznyky-vykonannia-biudzhetu-ukrainy--rr?category=bjudzhet&subcategory=Current+year+budget+informati> on [in Ukrainian].

5. Karpysyn, N.I. & Fesyanova, N.V. (2012) Klasychni pryntsypy mistsevoho opodatkovannya: dosvid i potentsial realizatsiyi v Ukrayini [The classic principles of local taxation: experience and implementation potential in Ukraine]. *Naukovyy visnyk: Finansy, banky, investytsiyi – Scientific Herald: Finance, Banks, Investments*, 6, 63-69. [in Ukrainian].

6. Podatky v Italiyi [Taxes in Italy]. (n.d.). *base.casaitaliana*. Retrieved from: <http://casaitaliana.jimdo.com> [in Italy].

7. Podatkovi nadkhodzhennya do derzhbyudzhetu Ukrayiny za 5 rokiv zrosly mayzhe vtrychi [Tax revenues to the state budget of Ukraine for 5 years increased almost threefold]. (n.d.). *base.slovoidilo.ua*. Retrieved from: <https://www.slovoidilo.ua/2018/11/07/infografika/ekonomika/podatkov-nadxodzhennya-derzhbyudzhetu-ukrayiny-5-rokiv-zrosly-majzhe-vtrychi> [in Ukrainian].

8. Vykonnannya dokhodiv zvedenoho byudzhetu Ukrayiny v i pivrichchi 2014–2017 rr. [Implementation of the consolidated budget revenues of Ukraine in the half-year of 2014-2017]. (n.d.). *base.feao.org.ua*. Retrieved from: https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2017/09/2017-09-19-%D0%94%D0%BE%D1%85%D0%BE%D0%B4%D0%B8-%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%D0%B1%D1%8E%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D1%82%D1%83-1-%D0%BF%D1%96%D0%B2%D1%80%D1%96%D1%87%D1%87%D1%8F-2014-2017_%D0%9C%D0%94.pdf [in Ukrainian].

9. Karpyshyn, N.I. (2012). Podatkovi nadkhodzhennya derzhavnogo byudzhetu Ukrayiny [Tax revenues of the state budget of Ukraine]. *Aktual'ni problemy ekonomichnoho i sotsial'noho rozvytku rehionu – Actual problems of economic and social development of the region*, 7, 291-293. [in Ukrainian].

26.04.2019